

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Geneeskunde en
Gezondheidswetenschappen

Omgaan met grenzen

Een nieuwe training in de opleiding geneeskunde.

Katrien Bombeke, Angelica Meers

Vaardighedenonderwijs communicatie

katrien.bombeke@uantwerpen.be

Wat leeft er in Vlaanderen?

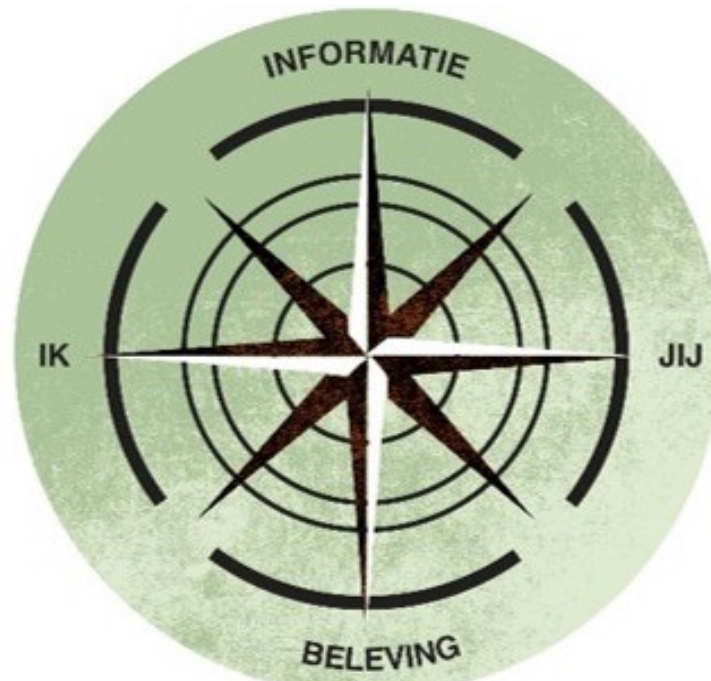
Geldolf et al. artikel 2021 VGSO

- Vragenlijst studenten geneeskunde + ASO's + HAlO's van de 5 universiteiten in Vlaanderen (3015 antwoorden = RR 30%)
- Seksueel grensoverschrijdend gedrag tijdens de stage / op de werkvloer
- Bijna 40% (hoogst bij HAlO's = 54%). Bovenal verbaal (v>m)
 - 33% ongepaste opmerkingen/'grapjes'
 - 5% sexting
 - 4% poging tot kussen
 - 9% ongewilde aanrakingen
 - n=10 ongewenste orale seks en n=9 ongewenste penetratie (m=v)
- Plegers = medical staff, medestudenten of patiënten
- Meerderheid onduidelijk hoe reageren, waar hulp zoeken?

Wat leeft er in Ba3?

(slide met quotes van studenten uit anonieme enquête over grensoverschrijdende ervaringen, voor deze doeleinden weggelaten)

Communicatiekompas Edel Maex

Ang W, Verpooten L, De Winter B, Bombeke K. Diversity Awareness in Medical Education: An Innovative Training with Visual Reflection Tools. *Perspect Med Educ*. 2023;12(1):480-487.

Menu van de Ba3 les

- Intro: mindfulness oefening 'Crazy Walking' Edel Maex
- Vlaggensysteem
- Hoe reageren als betrokkene/als omstaander
- Oefenen!
- Aanspreekpunt faculteit

GRENSW/JS

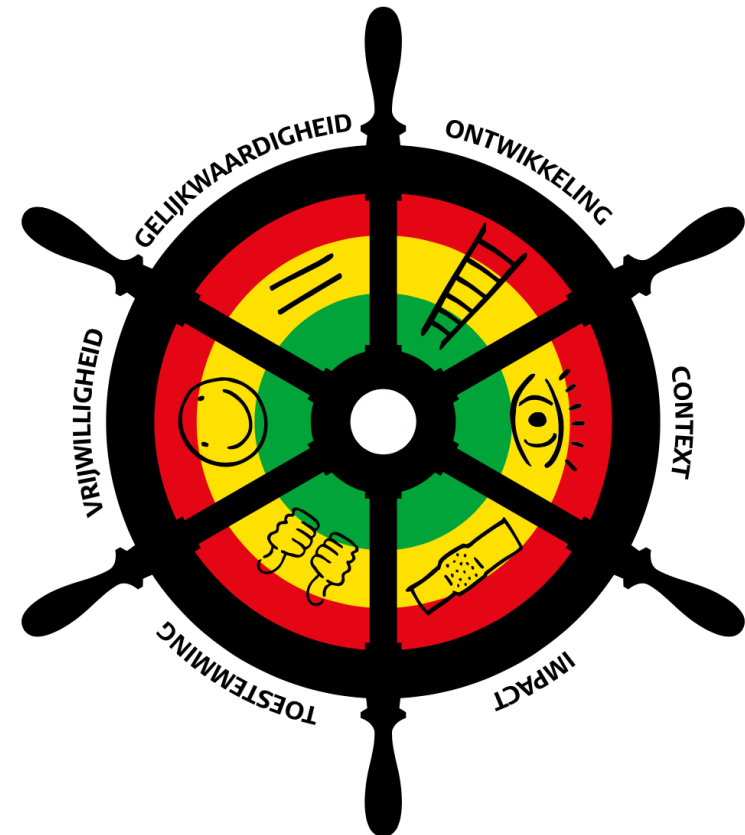

- Methodiek om grensoverschrijdend gedrag in te schatten en gepast te reageren

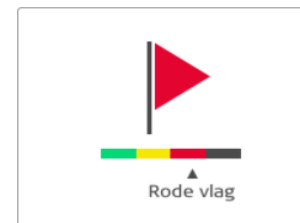
6 criteria

- **Wederzijdse toestemming**
- **Vrijwilligheid**
- **Gelijkwaardigheid**
- **Ontwikkelings- of functioneringsniveau**
- **Gepast voor Context**
- **Impact**

4 vlaggen

- **Groene vlag**
aanvaardbaar seksueel gedrag
- **Gele vlag:**
licht grensoverschrijdend seksueel gedrag
- **Rode vlag:**
ernstig grensoverschrijdend seksueel gedrag
- **Zwarte vlag:**
zeer ernstig grensoverschrijdend seksueel gedrag

“Ik was zo verrast dat ik gewoon een paar sec. niet wist wat er gebeurde en wat ik moest doen. Alsof ik even bevroor.”

Hoe reageren?

“Ik wist niet hoe ik moest reageren dus glimlachte ik maar terug.”

*“Iets in mij zegt dan dat ik gewoon kortaf **nee laat me gerust** moet zeggen maar op de één of andere manier vind ik dat onbeleefd overkomen en zo zit ik niet in elkaar...”*

Freeze

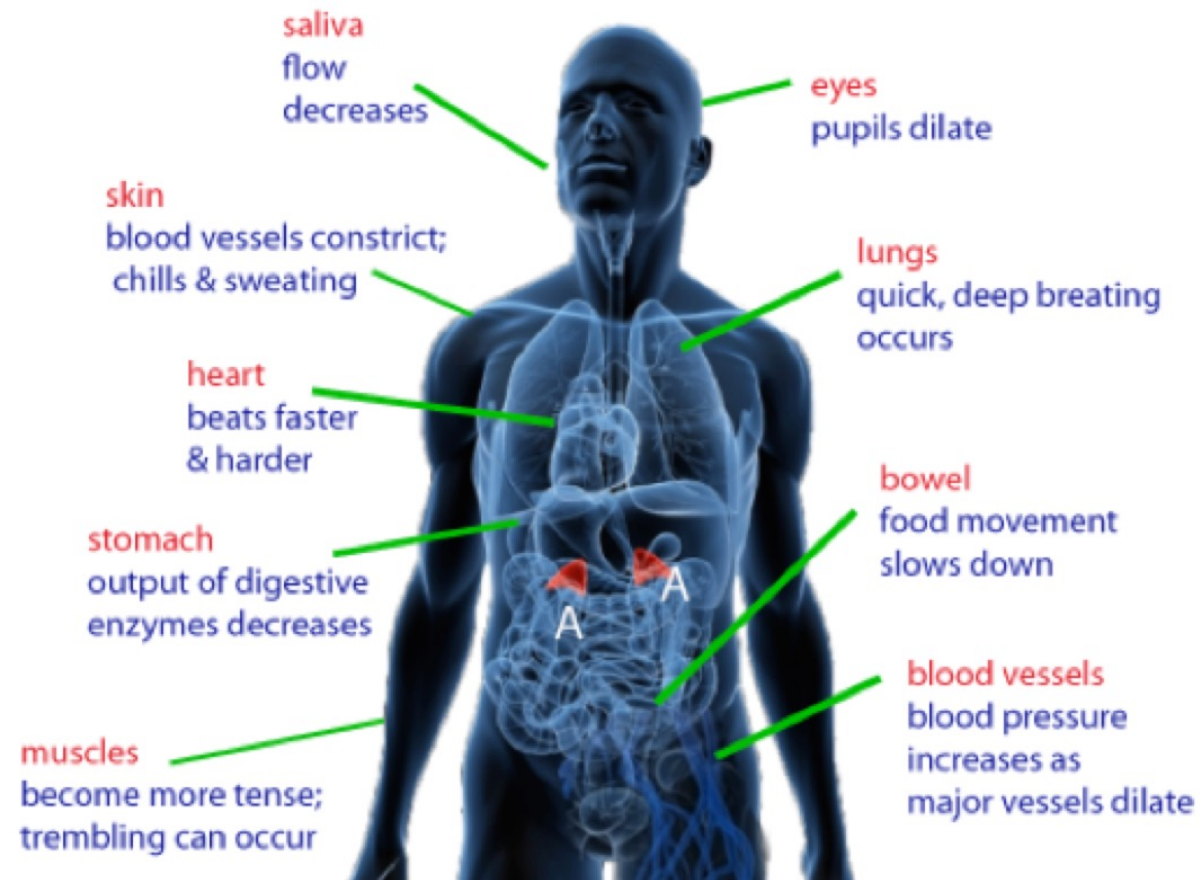

Flight

Fight

Fight or Flight Response

Handvaten communicatie als betrokkene: 4G

- 1) **Stoppen!** Hé stop daar eens mee...
- 2) **Benoem** het **Gedrag** als 'observatie': ik zie / hoor / ik merk...
- 3) **Gedachte / Gevoel**: Ik vind... Ik voel...
- 4) **Join – Down**: het was ongetwijfeld niet uw bedoeling om..., toch vind ik dit ...
- 5) **Gewenst**: Ik wil ... In de toekomst... (+ evt positieve intentie)
- 6) **Rapporteren**

Handvaten voor omstaanders: 5A (zie Sensoa website)

- **Anderen betrekken**
- **Afleiden**
- **Afzonderen**
- **Aanspreken**
- **Aanwezig blijven**

Oefenen

Op vraag van de studenten bespreken we enkele situaties, uit hun eigen ervaring, op basis van de online enquête of uit de volgende slides. Na voorbespreken in kleine groepjes, oefenen we en delen alternatieven.

Na meermaals vriendelijk gevraagd te hebben om geen lawaai te maken 's nachts, buren die alsnog lawaai blijven maken tot twee uur 's nachts, soms zelfs tot half vijf 's ochtends, met slapeloze nachten tot gevolg.

Two nurses make regular jokes about a homosexual colleague. He protests.

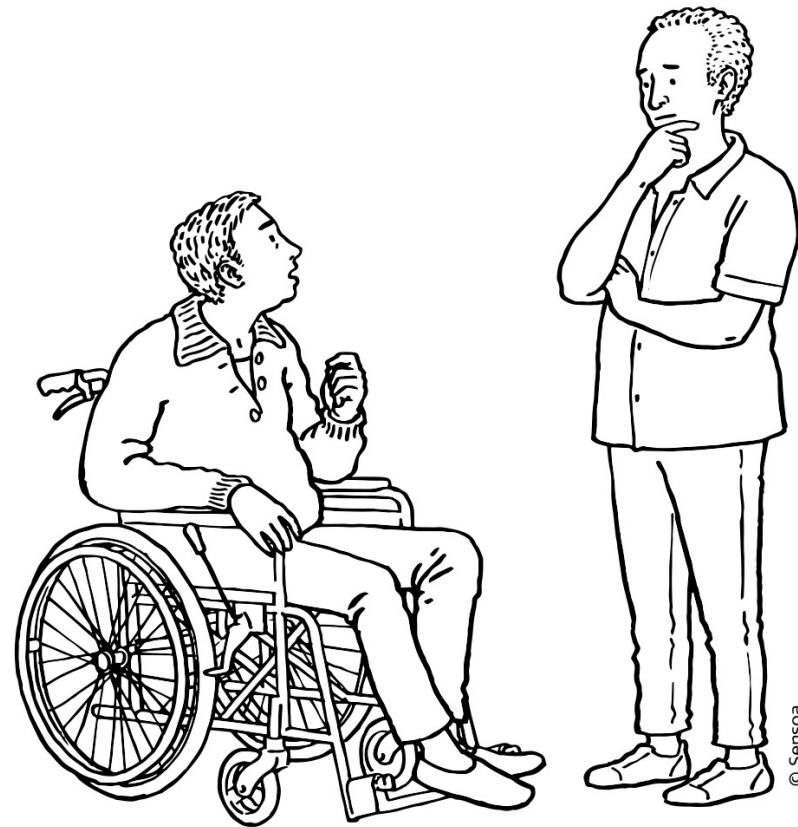
Een stagiair ruimt op na het consult. Een patiënt knijpt lachend in haar billen.

Je wandelt 's avonds alleen naar huis. Een man komt achter jou aan en blijft persoonlijke vragen stellen. Hij grijpt jouw hand vast, ook al zeg je *'ik moet echt snel door nu'*.

Een aardige patiënt op stage vertelt jou telkens een heel levensverhaal. Je vindt het oprecht leuk om met haar te praten, maar voelt je gewrongen met je andere taken. Op je laatste stagedag geeft ze haar adres en vraagt ze jouw telefoonnummer...

© Sensoa

Aanspreekpunt faculteit

We laten de studenten ook zien waar zij terecht kunnen. We benadrukken om, zo mogelijk, eerst in gesprek te gaan met de betrokken partijen zelf.